

Angleško. Delavei po mnogih tovarnah že grozijo, da bodo delo ustavili, ako ne dobé večjega plačila. Bržčas se jim bodo delodajalci udali. Sicer so pa angleški delavci tako dobro plačani.

Rusko. Car se s carico odpelje dne 3. septembra v Bratislavo na prusko Šlezijo. Spremljal ju bode Lobanov tajni svetovalec Šiškin. — Dela vnanjega ministerstva začasno opravlja grof Lambsdorff, prvi ministerski svetovalec.

Bolgarsko. Stojlovo ministerstvo še vendar ostane nekaj časa na krmilu; kajti vojni minister Pekrov, ki je najbolj silil iz ministerstva, se je dal pregovoriti od kneza Ferdinanda, da še ostane v službi.

Turško. Zadnje dni minolega tedna so Turčini v Carigradu ubili do 10 tisoč krščanskih Armencev. Nekaj Armencev je bilo namreč napadlo otomansko banko, na kar se je začelo splošno klanje kristjanov. Da se mir naredi, je oni dan šest vojnihih ladij, med temi ena avstrijska, priplulo v Bospor, da ostanejo pred Carigradom, zunaj Bospora pa stoji še pet ruskih.

Špansko. Toliko ljudij in denarja je ta uboga država že darovala za Kubo, in vedno še je ondi punt; zdaj pa še je punt nastal na Filipinskih otokih v vshodni Aziji. Prav hudo!

Za poduk in kratek čas.

Madjari in njih navali na slov. Štajar.

(Zgodovinski spominki; piše M. Slekovec.)

(Dalje.)

Konečno dostavimo še jeden dokaz, kateri nam Ogersko predstavlja še v 12. veku kot zemljo slovansko. Duhovnik Helmold († 1172) piše v svoji knjigi: »Chronicon Slavorum« med drugim tudi tako-le: »Quod si adjecteris Ungariam ad partem Slavoniae, ut quidam volunt, quia nec habitu nec lingua discrepat, eousque latitudo Slavicæ linguae succrescit, ut pene careat aestimatione«, t. j.: Ako združiš Ogersko s krajino slovansko, kakor želé nekateri, ker se niti po noši, niti po govoru ne razlikuje, razširila bi se slovanska govorica tako na daleko, da bi se dala težko najti primera. Torej še v drugi polovici 12. veka med Ogri in Slovani ni bilo razlike »nec habitu nec lingua«; slovanska Ogerska pomadjarila se je le še po prihodu Polovcev ali Kumanov.

Kumani so, kakor piše Nestor, s Polovci jeden narod. Starim zgodovinopiscem so znani pod imeni: Tartari, Saraceni, pagani, Neugeri (Ne-Ugri), a na Erdeljskem so je zvali »Siculi« ali Sekelje (Székelyek). Po narodnosti so bili, kar so dandanes Madjari.

Od vzhodnega kralja Salamona na pomoč pozvani, udrl so Kumani leta 1086. prvokrat na Erdeljsko, a Vladislav jih je kmalu odpodil. Tudi l. 1090. jih je zadel enaka osoda; slovanski Ogri niso marali za nje.

Vse drugače je pa ravnal ogerski kralj Štefan II. Ne le, da se je dal od črnomanjastih Kumank tako očarati, da je z njimi lahkomišelnost tratil čas in mladeniške moči, dajal je Kumanom v nevoljo Ogrov prednost tudi v javnem življenju. Ko je njih vodja, Tatar, od Grkov v Traciji okoli l. 1120. potolčen, z ostanki svojih krdel pribežal na Ogersko, vsprejel ga je Štefan zelo prijazno, odkazivši njemu in njegovim ljudem v bivališča najrodovitnejše kraje na Ogerkem. In doslej so bili Kumani ljubimeci kraljevi, kar je Ogrom zelo mrzelo. Zato so l. 1130., ko je kralj Štefan nevarno zbolel, Kumane semtertja napadli in nekatere ubili. To pa je kralja hudo razkačilo. Na smrt bolan je prisegel, da bode takoj, ko zopet ozdravi, dal za vsakega ubitega Kumana obesiti deset Ogrov. Ker je kralj aprila 1131. l.

umrl, se to ni zgodilo, pač pa je morala večina Kumanov zapustiti Ogersko.

Početkom 13. veka so se v pustih in visokih krajih notranje Azije vzdignili strahoviti Mongoli, sorodni s Kumani, ter so z vso silo planili proti zahodu. Ko so bili severno in zahodno Rusko upustošili, udarili so nad sorodne Kumane v Astrahanu. Dvakrat je odbil kan Kutjan Mongole, a tretjokrat je bil napad tako silen, da so se Kumani morali umakniti in v moldavskem gorovju iskati zavetja. Od tod je poslal Kutjan l. 1238. poslanca k ogerskemu kralju Beli IV. ter ga prosil, naj vsprejme Kumane v svojo deželo. Bela je uslišal prošnjo in vsled tega se je že v naslednjem letu naselilo v Potisju na Ogerkem 40.000, na Erdeljskem pa 10.000 kumanskih rodov.

Ogri so sicer godrnjali, a predno je prišlo do dotičnega upora, prihruli so l. 1241. Mongoli na Ogersko ter vse pomandrali. Kralj Bela je bežal najprej k avstrijskemu vojvodi Frideriku na Dunaj, odtod pa na Hrvaško in v Dalmacijo, a Mongoli so mu bili vedno za petami. Še le po smrti velikega kana Ogotaja vrnila se je mongolska drhal v Azijo.

Nesrečna Ogerska je bila popolnoma uničena in njeni prebivalci večinoma ubiti. Obljuditi deželo, poklical je Bela nemške naseljence, pa tudi Kumane ter je slednjim odkazal zelo ugodna bivališča.

Tudi njegov sin Štefan IV. je Kumane zelo čislal ter si je celó Kumanko, zalo hči kana Kutjana, Elizabeto za ženo vzel, da se je mogel imenovati: »Dominus Cumanorum«. Še bolj se je zaljubil v to surovo ljudstvo njegov sin Vladislav IV., katerega zgodovina zaradi tega imenuje Kumana.¹

Vsled take protekcije pa se je prvotno slovanska Ogerska po letih večinoma pomadjarila ter postala »Magyar orszag«. A kljub temu priča še tudi dandanes marsikatero krajevno ime, vse bolj pa še s slovanskimi besedami napolnjena madjarsčina², da je Ogerska bila svoje dni slovanska.

»Haereditas nostra versa est ad alienos«. Našo dedščino so dobili tujci. (Delje prih.)

Smešnica. Nekdo vpraša trgovca: »Čemu imate zdaj tri prodajalke v štacuni, ki vse tri križem gledajo?« — »Veste zato, da mi uzmoviči v štacuni ne morejo kaj ukrasti, ker nikoli prav ne vedo, kam da ta ali ona prodajalka gleda.«

Razne stvari.

Domače. (Zahvala.) Milostivi knezoškoč so dali na lastne stroške pokojnemu župniku olimskemu, gosp. Jožetu Muha, postaviti grobni spomenik za 75 gld., katerega je v splošno zadovoljnost napravil g. Ivan Horvat, kamnosek v Račah pri Mariboru. Za ta veledušni čin krščanskega usmiljenja naj bo mil. knezoškoču najponižnejša zahvala in »Bog plati« izražen.

Hvaležni farani olimski.

(Bela žena.) Na Dobrni je umrl vrli kmet Martin Tratnik. Bil je načelnikov namestnik v krajnošolskem svetu, občinski odbornik, večkrat volilni mož. Povsod se je držal slovenske zastave: Vse za vero, dom, cesarja. Svetila mu večna luč! — V Gradcu je umrl gosp. Karol Höchtl, bivši beležnik ali notar v Ljutomeru.

¹ Fr. V. Sasinek, Sv. Method a Uhorsko, 11—16; Meynert, Gesch. Oesterreichs, IV., 182—218 in Krones, Gesch. Oesterreichs, II., 80—96.

² Miklošič, Die slavischen Elemente im Magyarischen.

(Deželnozborskim kandidatom) za brežiški, sevniški in kozjanski okraj je bil danes teden proglašen č. g. Jožef Žičkar, župnik vitanjski, rojak rajhenburski, vzgleden duhovnik, vnet Slovenec in zelo izveden v vseh gospodarskih stvareh.

(Volilni shod) se bode vršil v Mozirju dne 8. septembra popoldne ob štirih v Anton Goričarjevi gostilni. Poročala bosta dozdanja deželna poslanca dr. Jos. Serbec in dr. Dečko in se predstavila kot kandidata za deželni zbor. Vrli volilci tamkajšnjih okrajev se vabijo k obilni udeležitvi.

(Shod volilcev v deželni zbor) bode v torek, dne 8. septembra ob 3. uri popoldne pri Sv. Bolanku v Slov. goricah. Poročal bode g. dr. Jurtela. Volilci, pridite v obilnem številu!

(Iz Jarenine.) V Jarenini, Pesnici, Polički vasi, Kaniži in Vukovskem dolu so pri prvotnih volitvah zmagali naši možje. S tem je pridobila naša stranka sedem volilnih mož. Slava!

(Sijajna zmaga). Pri volitvi volilnih mož za občino Kozje sta bila dne 1. sept. izvoljena enoglasno dva vrla Slovenca. Nemci niti volili niso. Že 20 let se ni udeležilo toliko volilcev volitve. Mi vstajamo, in vas — je strah!

(Slov. Gospodar kriv!) Današnja »Marburgerca« pripoveduje, da je v neki vasi na Dravskem polju, kjer je tudi šola, neki fantič hotel požgati živega divjega goloba. Na srečo je živalco rešil neki mož. In kdo je te surovosti kriv? Čujte! »Slov. Gospodar«, pravi »Marburgerca«. Ali je oni golobček bil morda predrzen in nesramen nemecur?

(Fr. Girstmayer.) Kdor hoče spoznati »nemško visoko« kulturo tega morebitnega kandidata za mariborski, št. lenarški in slov.-bistriški okraj, naj bere njegov »Eingesendet« v današnji »Marburgerci«. Toda prijatelji, nos si dobro zamaši, ker g. Francelj te bo vodil po vseh mariborskih straniščih! Fej!

(Slovenci ob nemški Muri) so pri volitvi volilnih mož sijajno zmagali, v občini Št. Ilj po strašni agitaciji Pistorijancev le z 2, oziroma 3 glasovi, kjer imajo naši možje 29, 28, 28 in Pistor 26, Fišereder 25 in slovenski šviga švaga, Miha Tisler 25 glasov. Izvoljeni so: v Cirknici enoglasno: Ignacij Šparl, v Cirbergu: Anton Hauc in Jožef Reiter, v Dobrenju: Uhl Janez in Kraner Josip, v Selnici: Reisman Anton in Žebot Jurij, v Št. Ilju: Ferik Josip, Celcar Franc in Flucher Janez. Slava volilcem!

(Neizmerno škodo) so naredili v kozjanskem okraju, posebej pa v kozjanski župniji, toča, nalivi in — vojaki. Kar je še pustila toča in nalivi, to so vojaki poteptali s konji in vozovi. Polje in vinogradi so suhi. Ljudje vpijejo na glas in obupno zró v prihodnost. Bog se usmili!

(Župnijski izpit) so nepravili ta teden v Mariboru v kn. šk. pisarni ti-le č. g. kaplani: Fr. Brglez iz Ljutomera, Alojz Čížek iz Brežic, Jožef Čížek od Sv. Magdalene v Mariboru, Jakob Kitak iz Ljubnega, Jožef Kranjc z Vranskega, Friderik Kukovič iz Konjic, Fr. Lekše iz Cirkovic, Jožef Ozmec iz Ljutomera, Matija Škorjanc iz Laporja, Janez Toman iz Slivnice pri Mariboru in č. g. Matej Trtninek, provizor v Pernicah.

(Dva samomora.) Včeraj zjutraj je v Mariboru v Dravo skočil in utonil J. Rosmann, ključavničar južnoželezniške delavnice. — Dne 27. avg. pa se je na Ptuj ustrčila 17letna Alojzija Pintarič. Bog jima bodi milostiv!

(Tuji dihurji) so ukradli tablo slov.-planinskega društva na Št. lenardskem vrhu pri Gornjem gradu, ter odbili jo tudi pri Bjavčevi jami. Gotovo so bile nemške roke zraven.

(Nujna prošnja.) Vse gg. prijatelje našega lista prav uljudno prosimo, naj nam kar najprej naznanijo izid prvotnih deželnozborskih volitev na Slov. Štajarju. Kakor znano, je od teh volitev na kmetih vse odvisno.

(Razstave ne bode.) Zaradi slabega vremena in poškodovanja najboljših goric po toči dne 22. avg. ne bode letos razstave grozdja na Bizeljskem.

(Pri kopanju) temelja cerkve sv. Radegunde pri Mozirju so prišli do močnega človeškega okostja, ki je ležalo še 1 meter pod starim zidovjem.

(Govori se), da pride dne 11. septembra cesarski namestnik, marki Bacquehem, iz Gradca v Mozirje v gornji Savinjski dolini; ako — bomo videli.

(Ogenj.) Dne 19. avgusta je pogorelo gospodarsko poslopje posestniku Martinu Božičku v poljski župnji. Zakrivil je nekoliko sam. Opoldne je zakuril v peči, da si južino skuha, ker njegove žene ni bilo doma, bila je ravno isti dan odšla v Zagreb na Kraljevo. Nadevlje derv na kurilo ter odide na njivo fízola brat, da bi si ga bil skuhal. Preden on fízola nabere, je že bil plamen v strehi. Zgorela je tudi vsa obleka in živež, ženi pa 50 gld. denarja.

(Toča je ono soboto.) dne 22. avg. pobila tudi Podsredo. Tudi na Poklek, v okolico podsredške župnije, je prirožljala, kjer stari ljudje pomnijo zadnjo točo l. 1840. Posebno veliko škodo je napravila na ameriškanskih nasadih, ki so letos bogato trgatel obetali.

(Grozno zločinstvo) bi se ono nedeljo v Gornjem gradu skoraj zgodilo. Zidar M. pride precej natrkan domov, ravno ko je gospodinja kavo za večerjo pripravljala. V tem vrže on nekaj v lonec. Gospodinja kavo precedi ter sede z drugimi peterimi k večerji; le gospodar se satanskim posmehom večerji odpove. Komaj pa so kavo zavžili, čutili so grozne bolečine. Hitro prihiti zdravnik ter jim poda zdravila, da so izbljevali. Ali kaj najdejo v loncu? — polno drobnih zrn mišnice. Orožniki preiščejo hudobneža ter najdejo pri njem še pol kile mišnice. Da ne bi bilo zdravnika takoj na mestu, težko bi bila družina preživela.

(Duhovniške spremembe.) Č. g. Robert Vavclavik, kaplan v Slov. Bistrici, je bil premeščen v Vojnik, č. g. Martin Medved, bivši kaplan na Teharjih, pa v Slov. Bistrico.

(Društvene.) (Dijaški kuhinji v Mariboru) je postal č. g. J. Weigl, kaplan pri Sv. Križu na Murskem polju, 6 fl. 64 kr., nabrane na primiciji č. g. Fr. Schreinerja.

(Zadnji shod podružnice) sv. Cirila in Metoda na Rečici se je v prid družbe vrlo dobro završil. Za predsednika je voljen g. A. Turnšek; odbor ostane stari.

(Pri Sv. Križu nad Mariborom) obhaja bralno društvo letos desetletnico svojega obstanka; a z ozirom na silne vremenske nadloge, ki tarejo naše kmečko ljudstvo je odbor društva prepričan, da najbolje ustreže svojim članom in svojemu namenu s podukom. Zato je naprosil g. prof. Koprivnika iz Maribora, da nam razlaga o trsnih boleznih in pa kako naj se ravna z vinogradi, ki so po toči poškodovani. V ta namen se vrši zborovanje v nedeljo, dne 6. septembra t. l. ob 3. uri popoldne. Povabljeni so vsi vinogradniki iz domače in sosednih župnij in vsi naši prijatelji. Odbor.

(Dijaški kuhinji v Ptuj) so darovali p. n. gg.: Lekše Franc, kaplan v Cirkovicah (po g. Gregorič-u), 1 gld.; Vanaus, trgovec v Radgoni, 3 gld.; Slekovec Matej, župnik pri Sv. Marku, 3 gld.; Neimenovani v Mariboru 10 gld. in g. c. kr. notar S. Ožgan 10 gld.

(V Vržeju) hoče ondotno bralno društvo prirediti veselico dne 8. sept. v gostilnici, kjer so le nemško-liberalni časniki in se le nemščina lomi. Ne verjamemo!

(Savinjska podružnica) slov.-planinskega društva kaj čvrsto deluje. Zadnji čas je oskrbela zopet novih tabel ob cesti v Solčavo. Pri neke danjem »Gabelvirtu« vidimo prijetno slovensko ime »Rogovilec«. Da pa društvo tako veselo napreduje, je zasluga predsednika, neumorno delavnega g. Kocbeka. — Savinjeci, podpirajte to društvo, da prepodite tuje jastrebe iz naših divnih planin!

(Društvo odvetniških in notarskih uradnikov) za Spodnji Štajar se je ustanovilo s sedežem v Celju. C. kr. namestništvo je dotična pravila že potrdilo z naredbo z dne 19. avgusta 1896 št. 22676. Kedar se bode oglasilo zadostno število društvenikov, se bode sklical občni zbor. Društvo se ne bode bavilo z nikako politiko in ima samo namen, pospeševati gospodarske, socialne in društvene razmere odvetniških in notarskih uradnikov na Spodnjem Štajarskem.

(Kmetijsko bralno društvo v Krčevini) pri Ptuj priredi drugi redni občni zbor dne 13. septembra ob 4. uri popoldne v gostilni g. J. Vilčnik-a v Grajeni s sledečim vsporedom: Nagovor predsednika; poročilo tajnika, blagajnika in knjižničarja; volitev novega odbora; pobiranje društvenine za prihodnje leto; govor in prosta zabava.

Iz drugih krajev. (Najboljša rž) je gotovo »triumf«-rž, katero prideluje in prodaja vrtnarska družba v Frauendorf na Bavarskem. Tudi zima, suša ali miši ji ne škodujejo. (Glej naznanilo na zadnji strani!

(Silen vihar) je divjal v noči od one sobote na nedeljo v Balassi-Gyarmatu, na Ogerskem. Vihar je polomil vse drevje, izruval mnogo dreves, z raznih hiš pa podrli strehe. Tisto noč so imeli domobranci vaje. Vihar je bil tako silen, da je vojake kar metal v jarke in jume. Več sto vojakov je bilo več ali manj ranjenih, nekateri pa ubiti.

(Kožo z glave.) V neki tovarni v Pečuhu se je zgodila naslednja grozna nesreča. Neka 19letna delavka je stala poleg stroja in sicer pod jermenom, kateri ga goni. Hotela si je zavezati ruto na glavi, a tisti hip je jermen prijel obe njeni kiti in jej odtrgal z glave vso kožo, z ušesi vred in tudi vejici iznad oces. Nesrečnica je obležala brez zavesti in bržčas ne okreva, ker si je pretresla možgane.

Loterijske številke.

Line 29. avgusta 1896:	47, 35, 30, 24, 57
Trst	81, 69, 89, 9, 55

V najem

se da kramarija, v kateri se toči tudi žganje, ki se sme v prodajalnici piti, pa tudi v velikem prodajati. Več se zve pri hišnem posestniku v Framu št. 29. 2-2

Hiša na prodajo se dobi v kraju Sv. Križ št. 30., občina Stranice pri glavni cesti. Ta hiša se rabi že 8 let kot prodajalnica s specerijskim blagom. Več pove Franc Jereb, lastnik imenovane hiše. Pošta Konjice, poste rest.

Priprave za kavarnarje, sladičarje, gostilničarje, mesarje, sedlarje; peronosporiškopilnice, patent Schindler. 11

KONJAK,

prežgan iz vina lastnega pridelka, priznan kot najboljši, čudovito učinkajoče in bolečine olajšujoče sredstvo proti protinu, po udih in skrnini. Steklenica velja 1 gld. 20 kr.

Stari konjak, izvrstno zdravilo za želodčne bolezni in proti onemoglosti; steklenica 1 gld. 50 kr.

Razpošilja se po pošti. Kdor vzame štiri steklenice, pošljejo se mu franco.

Benedikt Hertl, vlastelj grajščine Golci pri Konjicah (Gonobiz) na Stajarskem.

Zaloga: Gradec: J. Eichler, lekarnar; Alb. Müller, drogist. Maribor: Al. Quandt, Gospoška ulica. 15

Licitacijsko naznanilo.

V nedeljo, dne 13. septembra 1896 popoldne, in v sledečih dneh se bode pri Frohm-ovem vinogradnem posestvu na Slosbergu, občine Troguč pri Mariboru, gospodarska oprava, pohištvo, krma, kletarska oprava, za 750 veder sodov najrazličnejše velikosti do 60 veder, 1 glasovir, mize, ogledala, omare, svetilnice, stoli, klopi, 1 štedilnik itd. itd. po dražbi prodajalo proti temu, da se vse takoj plača in proč spravi.

Ondi je tudi 6 viničarij in gosposka hiša, ki se bodo ravno tako ali posamezno s poljubno velikim delom vinograda, sadonosnika, njiv in travnikov ali pa skupno s pridelki vred — teh vinogradov ni zadela toča — prodale.

K tej licitaciji se vsi kupci najuljudneje vabijo. Kdor bi hotel poprej natančneje pozvedeti, naj se obrne na gospoda Rudolfa Hriber, zemljemerca v Mariboru, gosposke ulice št. 29.

60kratni pridelek

so donesla vsled uradnega potrdila

Bahlsenova zimska semena.

V Avstriji, Nemčiji, Rusiji se pod postavnim varstvom pridelujejo Bahlsen-ova žita, katerih lastnosti so:

Prihranitev semena, k sejanju je dovolj $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{4}$ drugega semena.

Odpornost velikanska razrastitev

(20—50 bilk iz jednega zrna).

Natančnejši popis moje „triumf“- in „imperijalne“ rži ter mojih izvrstnih vrst pšenice v jesenskem ceniku (zastonj in franco).

Na tisoč zahval in priznanj je pri meni na ogled.

Dojem seite v vseh strokovnih zadevah.

Svarilo. Izvirna semena mojih pridelkov se le pri meni, ki jih pridelujem, dobé. (Pazite na mojo plombo in varstveno znamko).

Vsa druga semenska žita, ki se ponujajo pod mojim imenom, niso ali v nikakoli zvezi z mojim priznanim semenom, ali pa so v najboljšem slučaju le posnemanja. S—5

Semena Ernestu Bahlsen, nadzorstvena tvrdka.

Piše naj se moji pisarni: Praga, Heuwagsplatz — Krakovo, Gosposka ulica 9.

Telegram-naslov: Bahlsen Praga ali Bahlsen Krakovo.